

Narediti več, narediti bolje, narediti ceneje so zahteve, ki nam vsak dan tolčejo po ušesih, tako da jih skoraj več ne slišimo. Prav tako kar dosledno prezremo zahteve po varčnem gospodarjenju in zadnje čase smo se navadili preslišati tudi obvestila o povečanju cen.

Pravijo, da je vseeno, ali človeku informacije vzameš, ali pa ga z njimi preobložiš, pravega učinka ni. Toda čemu potlej vse besede sestankov, sej, konferenc, skupščin, če smo z njimi tako preobloženi, da ne učinkujejo? Kako to, da ne verjamejo ničemu, da v svoje besede ne verjamejo niti tisti, ki jih govorijo, pošiljajo v eter?

Morda pa se nam vse razvodenjavi zaradi povsem nečloveškega, šablonskega, rutinskega pristopa k vsaki stvari, pa naj bo še tako dobra, smotrna in potrebna. Vse stvari

spravimo na papirje, v pravilnike, samoupravne sporazume in podobno administrativno »mašinerijo«, vedno pa nazadnje ugotovimo, da nam stvari ne grejo. Potem, ko je bila Veriga stara nad 50 let, smo sprejeli samoupravni sporazum, da se združujemo v Verigo, napisali smo tak pravilnik o inovacijah, da sedaj z njimi ne ločimo zrnja od plev, ko ne vemo, kaj je delovna dolžnost in kaj je več kot to. Imamo tak zakon o beneficirani delovni dobi, da ni važno, kako težko in v kakšnih razmerah delaš, ampak kje delaš.

Takšnih rekordnih nesmislov imamo za celo biblijo in Guinness bi lahko izdal posebno knjigo rekordnih neumnosti le za nas.

Kadar se nam te neumnosti nakopičijo nad glavo, jadicujemo o potrebnosti trde ro-

ke, pametnega in odločnega vodstva, če trda roka pride, smo zopet vsi nasršeni nad njo. Cel kup stvari nam v »firmi« ne teče najbolje, za to krivimo organizacijo. Če bomo to spremenili, se bo spet našlo kaj, kar bo objektivna ovira za našo neuspešnost. Vsevpred tulimo, da planiranje ni dobro, pa vendar, pokažite mi TOZD, kjer so brez prigovora in samovoljnih sprememb poskušali narediti mesečni plan. Čez in čez vpijemo o potrebnosti nagrajevanja po dejanskem delu, toda na vsakem koraku tiščimo v uravnilovko.

Kdo naj se še znajde v taki burki, kdaj bo konec te burke, ali res šele takrat, ko se bo burka sprevrgla v tragedijo? Kdo bi vedel odgovor, morda tisti, ki manj govorijo in več delajo, žal pa jih je vedno manj.

Proizvodnja v letu 1983

Leto 1983 je za nami in sedaj so že znani podatki o doseženih proizvodnih rezultatih. V DO Veriga je bilo v letu 1983 proizvedeno skupno 22.161 ton izdelkov, od tega za eksterni trg 12.726 ton. Eksterna proizvodnja predstavlja 57% skupne proizvodnje, vrednostno pa 67%. Prodanih je bilo skupno 22.355 ton izdelkov, kar je skoraj enako planirani količini. Na eksterni trg je bilo prodanih 12.920 ton, to pa je za 2% manj kot je bilo planirano.

Primerjava doseženih količinskih proizvodnih rezultatov za leto 1983 in za leto 1982 pokaže, da je bila eksterna proizvodnja v okviru DO Veriga dosežena v obeh letih v isti višini, skupna proizvodnja pa je v letu 1983 za 3% višja kot v predhodnem letu.

Vijakarna je dosegla slabše rezultate kot leta 1982, skupna proizvodnja v Verigarni in Kovačnici je skoraj na nivoju leta 1982, Sidrne verige pa so dosegle 9% višjo proizvodnjo kot v letu 1982. Če primerjamo doseženo proizvodnjo v letu 1983 s planirano, vidimo, da je skupna vrednostna proizvodnja za 6% višja od planirane, količinska pa za 1% nižja. Vrednostno so skupni proizvodni plani preseglj vsi tozdi, razen Kovačnice (zaradi manjše proizvodnje na internem trgu) in TIO. Skupni količinski plan je preseglja samo Vijakarna, in sicer za 1%.

Količinsko in vrednostno je doseganje plana, izraženo v indeksih, razvidno iz naslednje tabele:

Proizvodnja v letu 1983

Tozid	indeksi			plan = 100		
	v din			v kg		
	ekst.	int.	skupaj	ekst.	int.	skupaj
Vijakarna	111	—	113	100	—	101
Verigarna	100	135	101	99	572	100
Sidrne verige	128	110	117	88	104	99
Kovačnica	103	79	97	103	68	94
Orodjarna	223	99	105	—	—	—
Vzdrževanje	172	106	107	—	—	—
TIO	85	—	86	—	—	—
DO VERIGA	106	105	106	97	102	99

V decembru pa so bili doseženi naslednji rezultati:

Skupno je bilo proizvedenih 1.747 ton, kar je 6% manj od planiranih količin. Na eksternem trgu je količinska proizvodnja za 1% višja od planirane, medtem ko je interna proizvodnja za 17% nižja. Vrednostno je plan skupne in eksterne proizvodnje dosežen, na internem trgu pa zaostaja za 4% za planirano vrednostjo. Odprema je za 3% višja od planirane in za 2% višja od proizvodnje.

Vijakarna je v decembru preseglja količinski in vrednostni proizvodni plan, kosovno pa je plan dosežen v višini 97%. Plan v kosih ni dosežen predvsem zaradi pomanjkanja kapacitet cinkanja. Odprema je dosežena 103%.

Tudi Verigarna je količinsko in vrednostno preseglja planirane obveznosti tako za interni kot tudi za eksterni trg. Odprema je večja od planirane

Količinska proizvodnja za december

Tozid	v tonah								
	Eksterna proizvodnja			Interna proizvodnja			Skupna proizvodnja		
	plan	dosež.	ind.	plan	dosež.	ind.	plan	dosež.	ind.
Vijakarna	244	288	118	—	—	—	244	288	118
Verigarna	395	435	110	2	2	100	397	437	110
Sidrne verige	306	263	86	715	603	84	1021	866	85
Kovačnica	151	125	83	51	31	61	202	156	77
DO VERIGA	1096	1111	101	768	636	63	1864	1747	94

Vrednostna proizvodnja za december

Tozid	v 000 din								
	Eksterna proizvodnja			Interna proizvodnja			Skupna proizvodnja		
	plan	dosež.	ind.	plan	dosež.	ind.	plan	dosež.	ind.
Vijakarna	27.631	34.922	126	6	862	—	27.637	35.784	129
Verigarna	42.465	49.085	116	1.634	2.550	156	44.099	51.635	117
Sidrne verige	23.954	27.109	113	35.350	33.480	95	59.304	60.589	102
Kovačnica	25.911	25.834	100	9.540	4.674	49	35.451	30.508	86
Orodjarna	417	1.881	451	8.851	6.753	76	9.268	8.634	93
Vzdrževanje	203	1.140	561	12.141	16.224	134	12.344	17.364	141
TIO	17.981	19.515	109	—	52	—	17.981	19.567	109
DO VERIGA	138.562	159.486	115	67.522	64.595	96	206.084	224.081	109

za 26%, od proizvodnje pa je večja za 14%.

Sidrne verige količinsko niso dosegle planirane proizvodnje, vrednostno pa plan ni dosežen samo pri proizvodnji za interni trg. Plan ni dosežen pri odgorevno varjenih verigah Ø 21—37 mm zaradi pomanjkanja kapacitet, pri verigah Ø 37 mm

pa zaradi izdelave drobnih dimenzij. Odprema je dosežena v višini 80%.

V Kovačnici količinsko in vrednostno ni izpolnjen proizvodni plan. Pomembnejši izpad doseganja plana je pri dvovezičnih transporterjih zaradi po-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Proizvodnja v letu 1983

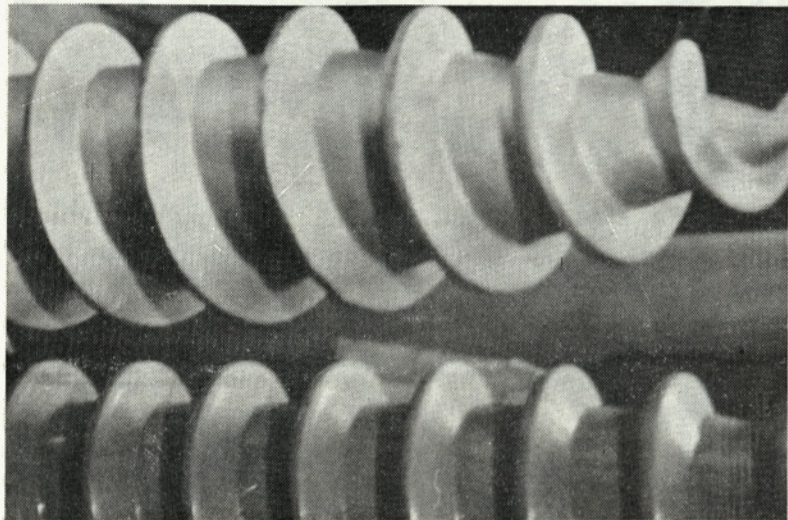
manjkanja visokoodpornih verig iz internega trga. Pri od-kovkih serijske izdelave plan ni dosežen zaradi pomanjkanja materiala. Odpreda je doseže-na v višini 91 %.

Orodjarna je znatno pre-segla plan eksterne proizvod-nje, proizvodnja za interni trg pa je za 24 % nižja od planirane. Plan ni dosežen pri orod-

jih iz jekla in trdih kovin za-radi pomanjkanja naročil in pomanjkanja kapacitet termič-ne obdelave.

V Vzdrževanju je plan in-terne proizvodnje presežen za 34 %, plan skupne proizvodnje pa za 41 %.

TIO je presešel proizvodni plan za 9 %. Odpreda je do-sežena v višini 194 %.

Sprememba organiziranosti delovne organizacije?

Pri srečevanju s to temo je v tem trenutku gotovo veliko razmišljanj. Te razlike nedvomno izvirajo tudi iz različnega poznavanja problema, ker se formalni samoupravni postopki še niso pričeli. Naloga za pripravo ustreznih materialov je bila sicer postavljena že v program za izboljšanje poslovanja v letu 1983, vendar ni bila pretirano odmevna, iz posameznih formalnih pritrjevanj po potrebnih spremembah se pa resnosti tudi ni dalo razbrati. Doslej se je s tem vprašanjem natančneje ukvarjala le od direktorja imenovana delovna skupina, ki bo po končanem delu morala zaključke predložiti samoupravnim organom in družbenopolitičnim organizacijam. Za poročilo torej še ni čas, ne bi bilo pa odveč dati nekaj osnovnih informacij, predvsem pa se ukvarjati s pojavi in vprašanji, ki utegnejo spremljati tako dogajanje.

Posamičnih sprememb običajno niti ne štejemo za reorganizacije, čeprav v daljšem obdobju lahko bistveno spremenijo situacijo, medtem ko se pri obsežnejših zbudijo tudi nepotrebne asociacije. Na začetku imamo vse polno načelnih pristankov in pretiravanja v pričakovanjih, razlog je predvsem v oddaljenosti dogodka in negotovosti njegove uresničitve, v fazi strokovnih priprav se na vse skupaj malo pozabi, v zadnji fazi pa pridejo na dan dejanski interesi. Približno po tem vzorcu so dogodki doslej potekali tudi v našem primeru. Pobuda je bila sprožena že pred več kot letom dni in ni imela nikakršnih ovir, da pride v programe, konkretno v že zgoraj omenjeni program za izboljšanje poslovanja v letu 1983. Mogoče tudi zato, ker je bila bolj popularno obarvana, namreč v akcijo za zmanjšanje delovne skupnosti. Delovna skupina je to nalogo razumela širše in je že kmalu ugotovila vrsto problemov, ki bi jih morala obdelati ali upoštevati, če je bila pobuda seveda resna. Doslej je delala ves čas pod to predpostavko, zato je bilo njeno delo relativno dolgotrajno. Njene ugotovitve so se med delom ves čas korigirale, zato jih ni bilo smotrno sproti razglašati. Občasno je informirala poslovodne organe, v začetku lanskega leta pa je bila na to temo organizirana tudi okrogla miza v našem časopisu. Pozitivnih misli ni nikjer manjkalo, vendar se širša razprava o tem vprašanju dejansko ni razvila. Nakazane so bile celo zelo konkretne spremembe: združitev tozdrov Kovačnica, Sidrnih verig in Verigarne, združitev Vzdrževanja in Orodjarne, spremembe v delovni skupnosti itd., toda brez očitnih pripomb. Malo je verjetno, da bo pri sklepanju o spremembah tudi tako.

Nalogo je delovna skupina vzela za nekaj normalnega, nekaj, o čemer je treba stalno razmišljati. Čas oz. praksa je pokazala določene pomanjkljivosti v funkcioniranju delovne organizacije, ki izvirajo iz organiziranosti, spremenile pa so

se tudi zahteve okolja, zato pristop k reorganizaciji ni mogoče šteti za kritiko odločitev izpred desetih let, ko je iz enovite nastala delovna organizacija s tozdi, kakršne imamo. Vseh učinkov ni bilo mogoče predvideti, svoje pa je prispevala tudi politična klima takratnega obdobja. Politična klima je seveda prisotna tudi danes, vendar je ta precej manj dogmatska in bolj odprta za racionalne rešitve. V družbi so že nekaj časa priznani problemi gospodarstva in nizka mobilnost družbenega kapitala, ki izvirajo iz nenormalne avtonomije temeljnih organizacij in njihovega podjetniškega obnašanja brez realnih možnosti za to. Podobno situacijo lahko ugotovimo tudi za Verigo, čeprav ne tako izrazito. Nesporo je nujno odpravljati nepotrebne pregrade med tozdi, zlasti tistimi, ki so proizvodno povezani, poslovno okrepiti delovno organizacijo in bolj aktivirati strokovni potencial delovne skupnosti.

Mislím, da ne bom prehitel, če navedem, da predložene spremembe ne bodo zajele vseh nivojev organizacije, ker bi bil to najbrž prezahteven poseg. Nanašale se bodo predvsem na samoupravno organiziranost v smislu združevanja tehnološko in interesno povezanih tozdrov (Kovačnica, Sidrne verige, Verigarna ter Vzdrževanje in Orodjarna) in segle do premikov pri posameznih službah in oddelkih. Vzporedno bo seveda treba določiti strukturo delovnih mest v novih tozdrovih in oddelkih, pri čemer se v obstoječ razvid delovnih nalog in v obstoječ sistem delitve osebnih dohodkov v principu vsebinsko ne bi posegalo. Realizacija sprememb bo seveda zahtevala še veliko drugega prilagajanja, med katerim naj omenim le nove samoupravne splošne akte, prilagoditev finančno računovodskega dela ter novo konstituiranje samoupravnih in poslovodnih organov, kjer bodo spremembe.

Glede učinkov sprememb v organiziranosti moramo biti realni. O takojšnjih ali direktnih finančnih učinkih se najbrž še ne bomo mogli pogovarjati. Pomembnejši ali realnejši cilj je vzpostavitev ustreznih pogojev za obstoj in razvoj delovne organizacije, torej takih pogojev, ki so po logiki, veljavnih strokovnih spoznanjih in seveda izkušnjah drugih organizacij, boljši od sedanjih. Tovrstna vprašanja bodo zanesljivo prisotna ves čas, predvsem pa v fazi javnih razprav in sklepanja.

Med dejanske razloge za morebitne zaplete v zadnji fazi bomo morali šteti tudi relativno vztrajnost večjih organizacij, tradicije, ki jim je Veriga naklonjena in nenazadnje tudi vpliv čisto osebnih interesov preko formalnega sistema odločanja. Vsak spremenjen status posameznika utegne povzročiti in odmakniti razpravo od bistvenega, zato bo nujno potrebna vsestranska treznost in seveda fleksibilnost. Določene

ne nezaupljivost lahko pričakujemo tudi od družbenopolitičnih struktur znotraj in zunaj Verige, predvsem s stališča varovanja samoupravnih pravic in interesov delovnih ljudi, čeprav mnogokrat le abstraktnih. Pri tem je treba omeniti, da predvidenih sprememb v Verigi ni mogoče enačiti z nekaterimi radikalnimi primeri v Sloveniji, kjer so po mojem prepričanju pretiravali in delovali demagoško.

Nazadnje naj omenim še roke, v katerih naj bi aktivnosti potekale. Če hočemo, da se spremembe uveljavijo v letu 1985, je vse delo, od sprejema samoupravnih splošnih aktov do drugih prilagoditev, potrebno zaključiti s septembrom letošnjega leta, formalni samoupravni postopki pa se morajo začeti že marca.

Upam, da nam dosedanje dobre volje ne bo zmanjkalo in da se ne bomo (ponovno) prelevili v zbor dervišev, ki neobvezno meditirajo.

Miloš Janša

Zakaj tako?

Med novimi izdelki, ki smo jih v zadnjem času uvedli v proizvodnjo in seveda skušali plasirati na trg, so tudi visokoodporne bremenske verige. Da je to dobrodošla novost tako za nas, kot za kupce, ni dvoma. Te verige res pomenijo novo kvaliteto v proizvodnji sredstev, namenjenih za privezovanje in prenos bremen. O tem je bilo tudi v našem glasilu napisanih nekaj člankov. Proizvodnja teh verig glede na naše izkušnje, znanje in tehnično opremljenost ne bi smela predstavljati večjih problemov. Toda ali je temu res tako? Poglejmo konkreten primer, ki je po svoje značilen za naš odnos do novih izdelkov, in to celo do takih, o katerih smo se dogovorili, da bodo osnova naše proizvodnje v bližnji prihodnosti.

Kupec Fering Gračanica vsako leto naroča enostremenske bremenske verige s kavljí d 13. V avgustu 1983 je naročil 40 kosov teh verig. Namesto tega smo mu ponudili visokoodporne bremenske verige d 9 s kavljí, mu obljubili ob manjši teži enako nosilnost, daljšo življenjsko dobo, lažjo in priročnejšo uporabo; skratka vse prednosti, ki naj bi jih visokoodporne bremenske verige imele pred navadnimi. Ob dejstvu, da smo kupcu obljubili tudi krajši rok izdelave, je le-ta ponudbo sprejel. Visokoodporne verige smo mu obljubili v septembru, navadne verige d 13 pa naj bi lahko dobil šele v novembru.

Prišel je konec septembra in kupec je verige, ki jih je nujno potreboval, želel tudi imeti, vendar verig ni dobil ne v septembru, ne v oktobru, novembru in ne v decembru. V

teh mesecih je povprečno enkrat tedensko urgiral po telefonu. In kakšen je bil naš odgovor? Različen, od izgovaranja na zasedenost kapacitet, izvoznih obveznosti, ozkega grla na termični obdelavi do obljub, da naslednji teden ali 14 dni te verige le bodo.

V decembru je bilo kupcu dovolj obljub, zahteval je verige pa naj bodo kakršnekoli. Izdelali smo mu verige d 13, take, kot jih je naročil in uporabljal vsa leta prej. Za te verige se je lepo zahvalil in prosil, naj mu visokoodpornih verig nikar več ne omenjamo, saj je sicer o njihovi kvaliteti prepričan, vendar vseeno je te kvalitete v praksi očitno nekoliko težko preveriti.

To je samo en primer in še bi jih lahko našli. Od avgusta do konca leta nismo odpremili niti ene visokoodporne bremenske verige. V tem času je te verige dobilo samo deset kupcev, katerim smo sporočili, naj že dobavljene visokoodporne verige vrnejo, ker smo jih pozabili termično obdelati. Te verige so vrnili, mi smo jih razstavili, verige izboljšali, jih spet sestavili in vrnili kupcu.

Tako plasiranje novih artiklov na trg je možno samo v tržnih razmerah, kjer konkurence skoraj ni. Kupec je bolj ali manj prepuščen proizvajalcu. Ta pa, če ni pri roki kakih tehničnih razlogov, se izgovori na splošne jugoslovanske razmere, na kup objektivnih razlogov, ali pa še celo (toda le tako v prostem pogovoru) na sistem in samoupravljanje. Pa je stvar opravičena in rešena. Ostaja pa kljub temu grenak občutek nemoči in razočaranja.

F. Vovk

Mladi o sebi

Dne 9. 12. 1983 je bila ob 17. uri v dvorani DO volilno-programska konferenca KS OO ZSMS Veriga Lesce.

Udeležili so se je delegati iz OO ZSMS tozdrov in po dolgem času tudi predstavniki DPO in vodstva.

Na konferenci so mladi podali probleme zaposlovanja mladih, dodelitve stanovanj, delovne discipline in DO in nepovezanosti med družbenopolitičnimi organizacijami. Mladi naj bi v tem obdobju posvetili največ pozornosti sprejemanju dolgoročnega razvoja in programa delovne organizacije do leta 2000, saj bomo prav mi mladi nosilci tega razvoja.

Mladi so opozorili tudi na forumsko delovanje mladinske organizacije, ki pa ni problem samo pri nas, to je problem tudi na občinski konferenci in republiški konferenci ZSMS. Premalo prihaja tudi informacij iz občinske in republiške konference v OO ZSMS.

Zadali smo si nalogo, da oživimo delovanje nekaterih OO ZSMS tozdrov, za katere se v lanskem letu ni vedelo, da sploh obstajajo.

Za novega predsednika KS OO ZSMS Veriga je bil izvoljen Sandi Kokelj, za podpredsednika pa Roman Krebs.

Na konferenci je bil sprejet tudi sklep, da članarina za leto 1984 znaša 200 din.

Ob zaključku konference je predsednik KS OO ZSMS Veriga podelil knjižne nagrade mladincem, ki so v preteklem mandatnem obdobju največ pripomogli v delovanju OO ZSMS Veriga Lesce.

Sandi Kokelj

Spoštovane tovarišice, spoštovani tovariši

Stejem si v posebno čast, ker imam priložnost, da vam ob vašem jubileju lahko spregovorim nekaj besed.

Praznovanje slehernega jubileja kar samo od sebe predrami v nas misel, da se ozremo v preteklost in ponovno v mislih prehodimo celotno obdobje. Takšen jubilej je tudi današnje praznovanje 25-letnice ustanovitve organiziranega varstva pri delu v vaši organizaciji združenega dela. Toda jubilej, kakršen je današnji, ko naj bi pregledali prizadevanja za večjo varnost pri delu, nosi še posebno obeležje, saj predstavlja srebrno obletnico dogodka, ko je delavsko gibanje uresničilo enega izmed pomembnih ciljev svoje več kot stoletne borbe za varstvo pravic iz dela in po delu. V obdobju kapitalizma so morali delavci delati za minimalno mezdo in v zelo slabih delovnih okoliščinah. Delodajalci so zaradi višjih zaslužkov in večje konkurenčnosti prisiljevali delavce, da so morali delati, ne samo za smešno nizke mezde, ampak tudi v skrajno neugodnih delovnih razmerah in brez vsakega delovnega varstva. Skupaj z zmago nad okupatorjem pa je naše delavstvo doseglo tudi končno zmago v borbi za svoje pravice. Tako je bil kmalu po osvoboditvi objavljen Zakon o delovnih poverjenikih, ki jim je bila med drugim tudi poverjena naloga, skrbeti za varstvo pri delu. Nadvse pomemben mejnik pri razvoju skrbi za večjo varnost pri delu pa predstavlja Zakon o delavskem samoupravljanju iz leta 1950, ki je določil, da je delovna organizacija osnovna enota izvajanja varstva pri delu. Nadaljnjo pomembnost varstva pri delu in s tem znatnejši napredek pri njegovem razvoju pa je utemeljil prvi Zakon o delovnih razmerjih iz leta 1957. Kot posledica tega razvoja je bila v vaši organizaciji pred 25 leti ustanovljena stalna služba varstva pri delu.

Samo nekaj mesecev zatem pa ste sprejeli tudi prvi Pravilnik o higiensko-tehničnem varstvu zaposlenih delavcev. Kaj predstavlja organizirana skrb za varstvo pri delu najbolj zgovorno priča podatek, da se je pred 25 leti poškodoval skoraj vsak peti delavec, medtem ko se zdaj poškoduje le vsak 17. delavec.

A ne samo to, kajti pred 25 leti so bile poškodbe takšne, da so terjale en dan bolniške odsotnosti za vsakih proizvedenih 5 ton, medtem ko danes terjajo le pol dneva za enako količino proizvoda. Vendar same suhe številke ne povedo mnogo, potrebnih je tudi nekaj besed, da bi v celoti dojel, kaj dejansko pomenijo. Zato se moram ustaviti ob tem podatku, da se poškoduje le vsak 17. delavec.

Dejavnost, s katero se ukvarjate pri vas, sestavljajo najnevarnejša dela, a kljub temu se lahko pohvalite s takšno pogostostjo poškodb kakršno je republiško povprečje. Ne

smemo namreč prezreti, da tvori to povprečje tudi cela vrsta dejavnosti, ki so mnogo manj nevarne in zato nimajo skoraj nič poškodb in tako znižujejo povprečje. Drugače povedano, dosežena je takšna raven, da vam lahko mnogi zavidajo.

Seveda pa to ni edino. Če bi resnično hotel nanizati vse tiste pridobitve, ki ste jih ustvarili v tem 25-letnem obdobju in so prispevale k izboljšanju pogojev za varno in zdravo delo, bi ta govor zvođenel v suhoparno naštevanje, predvsem pa bi bil zelo dolg. To nikakor ne bi bilo primerno, saj bi kvarilo dostojno in srečno vzdušje, ko vas navdaja ponos doseženega. A tudi jaz osebno kot zunanji gost, ki ni živel z vami, ne more nikdar tako doživeto podati pregleda uspehov in zaslug, kot bi to lahko storil vsak izmed vas.

Seveda pa bi takšen govor izzvenel v prazno, če ne bi omenili tistih, ki imajo neminljive zasluge za takšen uspeh. Vrsta vas bo danes prejela priznanja, vendar ne bi bilo prav, če ne omenim tov. Remsa, ki je kot neutrujen motor pogagnjal in skrbel, da se niso prizadevanja razvrednotila in se utopila v morju vsakodnevnih rutine. Posebna zasluga mu gre tudi za to, ker se ni lotil problemov varstva pri delu samo kot delovne obveznosti ampak tudi resnične skrbi in osebne zavzetosti, kot odraz globokega razumevanja za humanost razmer in odnosov v procesu dela.

Ne nazadnje moramo dati priznanje tudi poslovodnim organom, ki so znali dajati pomen varnega in zdravega dela, saj brez njihovega sodelovanja ne bi bili napori ostalih kronani s tolikšnimi uspehi.

Tako se dokazuje temeljno načelo naše ustavne ureditve, da si svojo usodo krojimo delavci sami. Le to je porok za to, da bomo prebrodili sedanje

težave in si ustvarili srečnejšo bodočnost tudi tako, da bomo živeli in delovali v humanejših razmerah.

dr. Marko Vakselj,
gl. republiški inšpektor

Poročilo komisije za kulturo in izobraževanje za mandatno obdobje 1982–1983

Naloga naše komisije je, da krepimo vlogo delavcev v kulturi, da jim omogočimo vključevanje v kulturno življenje in odločanje na tem področju. S tem se bo spremenil njihov odnos do kulture, ki je sestavni del dela.

Naše delo je potekalo po programu dela za leto 1982/83.

1. Proslave

— za 8. marec je bila proslava v KS in DO Veriga;

— za 1. maj proslava in koncert pihalnega orkestra DPD Svoboda Lesce in ob praznovanju 60-letnice obstoja v DO Veriga;

— za 29. november je bila na Bledu skupna kulturna prireditev, na kateri je sodelovalo naše KPD s pevskim zborom in folkloro, ki je obenem praznovalo 10-letnico obstoja;

— proslava 26. 11. 1983 v Lescah skupno s programom KPD Veriga Lesce.

2. Udeležba na vsakoletnih srečanjih na ravni SOZD SŽ

— srečanje pihalnih orkestrrov na Jesenicah in na Ravnah,

— pevski zbor je sodeloval v Štorah in na Jesenicah,

— slikarske kolonije sta se udeležila dva člana likovne sekcije.

— pri srečanju dramskih skupin smo v letu 1982 sodelovali z DPD Svoboda Rudi Jerečič iz Ribnega,

— organiziranje folklornega srečanja v letu 1982,

— folklorno srečanje v SŽ v Štorah,

— v letu 1983 smo bili organizatorji prvega srečanja literatov-pesnikov-amaterjev.

3. Razstave v Verigi

— za 8. marec razstava naših del,

— za 1. maj razstava naše likovne sekcije,

— razstava barvnih fotografij tov. Justa Finka in Adija,

— za 29. november pa razstava slikarske kolonije SOZD SŽ.

4. Ogledi in koncerti

V letu 1982 smo organizirali obisk orgelskega koncerta v Cankarjevem domu v Ljubljani in gledališke predstave Dundo Maroje. V letu 1983 smo se odločili za ogled lutkovne igre v Cankarjevem domu za člane kolektiva in otroke. Obisk te prireditve je bil 100 %.

5. Občinski svet ZS Radovljica je organiziral gledališko predstavo »Hudič na filozofski fakulteti« v Ljubljani in orgelski koncert v Cankarjevem domu. Udeležba naših članov je bila zadovoljiva.

6. Igre in ostale prireditve poleg kulturne akcije

— kulturni večer pesmi in plesov KPD Veriga Lesce v sodelovanju s PD iz Železne Kaple v Lescah;

— nastop folklorne skupine KUD »Kostolac« iz Srbije na Bledu;

— z dvanajstimi abonmajskimi vstopnicami smo bili udeleženi pri predstavah gledališča »Tone Čufar« z Jesenic v letu 1982/83.

Iz poročila je razvidno, da je bilo delo kulturne komisije obširno in bogato, za kar smo morali vložiti mnogo truda in ur, da je bil program realiziran.

Olga Mlakar

Nova nagradna igra

Za popestritev našega glasila uvajamo novost — stično rubriko z bralci. Gre za nagradno — šaljivo igro, v kateri vam bo uredništvo vsakokrat zastavilo štiri vprašanja s po tremi možnimi odgovori na vsako vprašanje. Vaša naloga je, da odgovore izrežete iz časopisa, obkrožite pravilne odgovore in jih pošljete uredništvu. Izmed reševalcev bomo vsakokrat izžrebali po tri nagrajence, ki bodo imeli največ pravih odgovorov. In sedaj k vprašanju in odgovoru:

1. vprašanje:

Zakaj je bil TIO v zadnjih letih v izgubi?

- a — ker so bile slabe gobje letine;
- b — ker ga je Veriga izčrpavala;
- c — ker stanovanje v novi tiovski hiši več stane.

2. vprašanje:

Kaj je stabilizacija?

- a — krompir kot izotop mesa;
- b — beseda iz ust govornika z zlatimi zobmi;
- c — rezultati minulega dela pametnega gospodarjenja.

3. vprašanje:

Zakaj cene rastejo?

- a — ker smo ukini drobiž;
- b — ker gredo vsi naši razvojni trendi navzgor;
- c — ker jim nobena pozeba (beri zamrznitev) ne škodi.

4. vprašanje:

Kdaj za enako delo enako plačilo?

- a — ko bodo nekateri na koncu meseca prinesli nekaj denarja nazaj;
- b — kadar bo zastoj hrana, obleka in stanovanje;
- c — ko bo sprejet ustrezeni pravilnik.

(Na vsako vprašanje obkrožite le en odgovor!)

Pravilni odgovori so tisti, za katere se odloči največ sodelujočih. Odgovore sprejemamo do 10. februarja.

Inovacije v Verigi in pregled dejavnosti v letu 1983

V četrtem trimesečju je služba za inovacije prejela naslednje predloge:

1. Predlog št. 47/83, inž. Hančič Darko, tehnolog iz SKK: Cenejša izdelava ročice IMT 532.01.134 K.
2. Predlog št. 48/83, Nežmah Tone iz Vzdrževanja: Naprava za brušenje vodil na večjih stiskalkah.
3. Predlog št. 49/83, Panker Franc in Pogorevc Hubert iz Sidrnih verig in Magdič Ljubo iz Vzdrževanja: Izboljšava na vlečnem stroju Bulldog.
4. Predlog št. 50/83, Volk Marjan iz Orodjarne: Pritrjevanje utropa na mizo rezkalnega stroja.
5. Predlog št. 51/83, Volk Marjan iz Orodjarne: Vpenjalna naprava za rezkanje prijemnih čeljusti.
6. Predlog št. 52/83, inž. Hančič Franc iz Kovačnice: Nov način izdelave spojnega člena t 50 in t 60 (2 kosa hkrati).
7. Predlog št. 53/83, inž. Raspet Jernej iz razvoja: Snežna veriga z jeklenim montažno-držalnim stranskim obročem. Patentna prijava št. P 754/83.
8. Predlog št. 54/83, Burja Alojz, Peternel Cirila in Marzidovšek Vinko iz komercialnega sektorja: Prodaja snežnih verig v Iran.
9. Predlog št. 55/83, Černe Lenart in Prešeren Jože iz komercialnega sektorja: Rešitev problema varjenja »Vibasa« na snežne verige.
10. Predlog št. 56/83, Černe Lenart, Pejič Jure, Polda Miha in Prešeren Jože, vsi iz komercialnega sektorja: Embalaža za snežno verigo z jeklenim montažno-držalnim stranskim obročem.
11. Predlog št. 57/83, Perovič Vojin, Glogovec Miro, Rekelj Luka in Peterman Marjan, vsi iz komercialnega sektorja — prodaja TIO: Prodaja opreme v Irak v letih 1982 in 1983.
12. Predlog št. 58/83, Beravs Brane iz Vzdrževanja: Stroj za rezkanje zeva batnic za TIO (izboljšava konstrukcije stroja — predelana konstrukcija ROESA).
13. Predlog št. 59/83, Zlatko Bernard in Štabi Đuro iz Verigarne: V novi galvaniki izboljšava na pranju filtrov.
14. Predlog št. 60/83, Vidic Branko iz TIO: Impulzni preklopnik razvodnikov.
15. Predlog št. 61/83, Repe Drago iz konstrukcije orodij: Izdelava grabežev iz pločevine (6. 12. 1983 je predlagatelj umaknil predlog).
16. Predlog št. 62/83: Jemc Ciril in Košnik Bogo iz Verigarne: Zmanjšanje števila kotalnih obročev pri snežni verigi Arktik za Iran (pozneje se je Košnik odpovedal soavtorstvu in se je prijavil Merdanović Hasan).
17. Predlog št. 63/83, Lndič Alojz iz Kovačnice: Izdelava grabežev št. 1, 2 in 3 iz pločevine.

V omenjenem obdobju je strokovna komisija za obravnavanje inovacijskih predlogov pripravila naslednje predloge za komisije za delovna razmerja po tozdih:

1. seja — 13. 12. 1983

- 1.1 Predlog št. 40/83. Predlog se ne bi koristil, ker ne bo dal boljših delovnih rezultatov od sedanjih.
- 1.2 Predlog št. 47/83. Ker je predlog samo prenos izdelave izdelka iz ene na drugo kovaško linijo, se to ne šteje za inovacijo.
- 1.3 Predlog št. 33/82. Zaradi uporabnosti predloga v Sidrnih verigah pripada predlagateljem enkratno posebno nadomestilo.
- 1.4 Predlog št. 42/83. Predlog je za enkratno posebno nadomestilo.
- 1.5 Predlog št. 48/83. Predlog je za enkratno posebno nadomestilo.
- 1.6 Predlog št. 7/82. Predlog je za enkratno posebno nadomestilo za oba predlagatelja na osnovi prihranka.
- 1.7 Predlog št. 50/83. Predlog je za enkratno posebno nadomestilo.
- 1.8 Predlog št. 51/83. Predlog je za enkratno posebno nadomestilo.

2. seja — 21. 12. 1983

- 2.1 Predlog št. 62/83. Na osnovi mnenja vodje komercialnega sektorja se počaka s končno odločitvijo, dokler ne dobimo dokončnega mnenja kupca iz Irana.
- 2.2 Predlog št. 41/83. Mnenje komisije je, da se ne pristopi k preizkusu predloga, ker je za isti namen v bodoče določen izdelek z vsemi potrebnimi kvalitetami.
- 2.3 Predlog št. 43/83. Za koriščenje predloga tozd naroči potrebno orodje, nato se popravi tehnološki postopek. Po vsem tem se bo predlog ponovno obravnaval.
- 2.4 Predlog št. 44/83. Komisija je upoštevala mnenje službe kontrole kvalitete in se ne strinja s tem, da se že delajo nestandardizirane matice. Vodstvo tozda mora upoštevati normalni tehnološki postopek.
- 2.5 Predlog št. 45/83. Komisija potrjuje predlog, s tem so določene pravice predlagateljev do treh posebnih letnih nadomestil z začetkom 1. 1. 1983.
- 2.6 Predlog št. 46/83. Komisija je mnenja in predlaga, da se delajo standardni sorniki in temu sledi, da morajo biti luknje vrtane, ne pa prebite.

Komisije za delovna razmerja po tozdih so dokončno odločale o naslednjih predlogih:

1. Kovačnica

- 1.1 Predlog št. 32/83, inž. Hančič Darko iz SKK: Stiskanje stremen škopcev po DIN 82101, po 4 kose naenkrat, za velikosti 0,6 in 0,4. Komisija je sprejela sklep, da se naroči orodje po predlogu. Pravice predlagatelja bodo tekle 3 leta od dneva začetka izdelave stremen z novim orodjem.

2. Vijakarna

- 2.1 Predlog št. 27/83, Stiperski Marjan, Zupan Ivo iz Vijakarne in Podgornik Niko iz Vzdrževanja: Naprava za prebiranje vijakov in kovic. Komisija je sprejela sklep o izplačilu enkratnega posebnega nadomestila Podgorniku 13.000 din, Stiperskemu 6.500 din in Zupanu 6.500 din, skupaj 26.000 din.
- 2.2 Predlog št. 30/83, Kranjc Janez iz Vijakarne in Larisi Janko iz Vzdrževanja: Izboljšava na utornem avtomatu 16-12, Carlo Salvi, za izdelavo utorov na vijakih M 8 X 41,9 Titan (za Plamen Kropa). Komisija je sprejela sklep o izplačilu enkratnega posebnega nadomestila Kranjcu 5.000 din in Larisiju 5.000 din, skupaj 10.000 din.
- 2.3 Predlog št. 44/82, Dežman Franc iz Vijakarne in Frelih Franc iz Orodjarne: Predlog izdelave jeder za stiskanje valjanih vijakov, sestavljena iz ohišja jedra in reducirne votlinice. Za predlog je komisija že odobrila izplačilo enkratnega posebnega nadomestila, skupaj za oba 24.000 din. Na osnovi pritožbe je bilo dodeljeno dodatno posebno nadomestilo Dežmanu 8.000 din in Frelihu 8.000 din, skupaj 16.000 din. Končno zne-se skupaj posebno nadomestilo za predlog 40.000 din.

3. Sidrne verige

- 3.1 Predlog št. 33/83, Rogač Miro in Jelenc Dušan, oba iz Vzdrževanja: Izboljšava na rami za prenos verige pri varilni skupini MRP III. Komisija je sprejela sklep o izplačilu enkratnega posebnega nadomestila Rogaču 2.000 in Jelencu 2.000 din, skupaj 4.000 din.
- 3.2 Predlog št. 35/83, Rogač Miro, Veren Bela, Palhartinger Boris, Jelenc Dušan in Beravs Brane, vsi iz Vzdrževanja: Predelava krmiljenja hidravlične stiskalke pri Schlatter skupini (elektro-hidravlično). Komisija je sprejela sklep o enkratnem posebnem nadomestilu za predlog v višini 10.000 din. Vsak od udeležencev prejme po 2.000 din.
- 3.4 Predlog št. 36/83, Rogač Miro, Dobre Jože, Jug Iztok iz Vzdrževanja in Žnidar Gregor iz Sidrnih verig: Predelava krmiljenja pri varilnem stroju Esab. Komisija je sprejela sklep o enkratnem posebnem nadomestilu Rogaču 2.400 din, Dobretu 2.400 din, Jugu 1.600 din in Žnidarju 1.600 din, skupaj 8.000 din.
- 3.5 Predlog št. 7/83, Koščak Marko iz Sidrnih verig: Vežanje sidrnih verig (Ø 32 do Ø 100) v zveze z viličarjem. Za predlog je komisija odobrila 10.000 din kot enkratno posebno nadomestilo.

4. Vzdrževanje

- 4.1 Predlog št. 26/83, Bertonec Marjan in Frank Dušan, oba iz Vzdrževanja: Orodje za vrezovanje navojev z navojno napravo. Komisija je sprejela sklep o enkratnem nadomestilu Bertonecju 1.500 din in Franku 1.500 din, skupaj 3.000 din.
- 4.2 Predlog št. 48/83, Nežmah Tone iz Vzdrževanja: Naprava za brušenje vodil na večjih stiskalkah. Komisija je sprejela sklep o enkratnem posebnem nadomestilu v višini 8.000 din.

5. Orodjarna

- 5.1 Predlog št. 28/83, Pogačnik Franc iz Vzdrževanja: Predelava lamelne elektromagnetne sklopke pri rezkalnem stroju PGVZ-400 iz Orodjarne. Za predlog je komisija odobrila enkratno posebno nadomestilo v višini 4.000 din.
- 5.2 Predlog št. 29/83, Janša Jože, Kunšič Matija iz Vzdrževanja in Praprotnik Janez iz Orodjarne: Izboljšava na ravninskem brusilnem stroju ZOCCA v Orodjarni. Komisija je sprejela sklep o izplačilu enkratnega posebnega nadomestila Janši 3.000, Kunšiču 1.500 in Praprotniku 1.500 din, skupaj 6.000 din.
- 5.3 Predlog št. 39/83, Selan Emil iz Orodjarne: Vpenjalna priprava za rezkanje posnetih robov za 45 stopinj. Komisija je sprejela sklep o enkratnem posebnem nadomestilu v višini 4.000 din.
- 5.4 Predlog št. 50/83, Volk Marjan iz Orodjarne: Pritrjevanje utopa na mizo rezkalnega stroja. Komisija je določila enkratno posebno nadomestilo v višini 4.000 din.
- 5.5 Predlog št. 51/83, Volk Marjan iz Orodjarne: Vpenjalna priprava za rezkanje prijemnih čeljusti. Komisija je odobrila enkratno posebno nadomestilo za predlog v višini 6.000 din.

(Nadaljevanje na 5. strani)

JE V SLOVENIJI V LETU 1984 REALNE OSEBNE DOHODKE MOGOČE OBRŽATI NA LETOŠNJI RAVNI?

Republiški svet Zveze sindikatov Slovenije je na 7. seji 28. oktobra lani obravnaval osnutek resolucije o politiki družbenega in gospodarskega razvoja Slovenije v letu 1984 ter za nadaljnje opredeljevanje delavcev in delovnih ljudi do politike razvoja v Sloveniji predlagal pripravo variantne usmeritve, ki bi nakazovala, kakšna družbenoekonomska prizadevanja in kakšni materialni rezultati bi bili v prihodnjem letu potrebni, da bi realne osebne dohodke obržali na sedanji ravni.

Iz variantne usmeritve, ki jo je izdelal Zavod SRS za družbeno planiranje, je razvidno, da bi bilo za prihodnje leto nestvarno pričakovati, da bi realni osebni dohodki ostali na letošnji ravni, saj bi bili za to potrebni materialni rezultati, ki skorajda niso uresničljivi. Predlagatelj resolucije pa je kljub temu upošteval večino pripomb republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije in jih vnesel v predlog republiške resolucije za prihodnje leto.

Objavljamo oceno in preračune variante, ki jih je pripravil Zavod SRS za planiranje.

Bilančni izračuni in analize kažejo, da bo v letu 1984 spričo precejšnjega realnega zmanjšanja razpoložljivih sredstev v SR Sloveniji nujno zagotoviti, da se z delitveno politiko, kot je opredeljena v predlogu resolucije, zagotovi v prihodnjem letu nadaljnje zaostajanje vseh oblik tekoče porabe za rastjo družbenega proizvoda oziroma ustvarjenega dohodka. V javni razpravi o osnutku resolucije za prihodnje leto so bile sicer izražene številne pripombe, sugestije oziroma zahteve, da bi bilo v prihodnjem letu — spričo že večletnega precejšnjega realnega zaostajanja — zaustaviti padec realnih osebnih dohodkov v Sloveniji, tako v gospodarstvu kot v negospodarstvu. Bilančni izračuni posledic te t.i. »ničelne variante« na delitvena razmerja v letu 1984 so pokazali, da bi ob okvirih rasti proizvodnje in dohodka, kot so opredeljeni v resoluciji (to je 2% rasti družbenega proizvoda) v delitvi dohodka ob ničelni realni rasti osebnih dohodkov in nanje vezanih sredstev za skupno in splošno porabo (ki bi tudi v negospodarskih dejavnostih omogočala usklajevanje rasti osebnih dohodkov z rastjo v gospodarstvu) prišlo do precejšnjega realnega zmanjšanja akumulacije (za okoli 8%), delež akumulacije v dohodku pa bi se v primerjavi z letom 1983 zmanjšal od okoli 17% na okoli 14,7%. Izračuni kažejo, da bi takšno zmanjšanje akumulacije ob vseh prej omenjenih obveznostih do tuje in potrebni sredstvih za

notranjo finančno sanacijo gospodarstva povzročilo, da bi se nominalni obseg sredstev, razpoložljivih za naložbe v osnovna sredstva gospodarstva, znižal za več kot 20 % pod raven enostavne reprodukcije (to je pod raven sredstev minimalne amortizacije). Tako možno znižanje razpoložljivih sredstev za naložbe bi ogrozilo možnosti za uresničevanje prednostnih programov za prestrukturiranje gospodarstva do kritične meje. To so sicer kratkoročne odločitve, ki imajo dolgoročne posledice. Menimo, da glede na iztrošenost osnovnih sredstev, podcenjeno amortizacijo, relativno majhen uvoz opreme itd., niso sprejemljive rešitve, ki bi še bolj ogrozile materialno bazo družbenega razvoja. Ob taki politiki delitve družbenega proizvoda bi se v naslednjih letih srečali s še bolj zastarelo opremo, z večjo nekonkurenčnostjo in manjšimi možnostmi za zadovoljevanje osebnih potreb. Nastale gospodarske situacije ni mogoče smatrati kot začasne. Zaradi tega tudi ni mogoče sprejeti ukrepov, ki bi na kratek rok dali navidezne rezultate, dolgoročno pa bi pomenili poglobljanje gospodarskih neskladij.

6. DSSS

6.1 Predlog št. 34/83, Rogač Miro, Murn Franc, Logar Boris in Avdič Zijad, vsi iz Vzdrževanja: Predelava na krmiljenju žage (pnevmatsko in električno) Selektomat v skladišču surovin pri tozdu TIO. Komisija je odobrila enkratno posebno nadomestilo Rogaču 1.500 din, Murnu 1.500 din, Logarju 1.000 din in Avdiču 1.000 din, skupaj 5.000 din.

Pregled inovacijske dejavnosti v letu 1983

V letu 1983 je služba za inovacije prejela predloge in so bili po tozdh obdelani, kakor sledi:

Tozhd	prejeti	osvojeni	zavrjeni	v obdelavi
TIO	2	1	—	1
Kovačnica	11	5	3	3
Verigarna	3	2	—	1
Vijakarna	2	2	—	—
Sidrne verige	2	1	—	—
Vzdrževanje	17	16	—	1
Orodjarna	3	3	—	—
DSSS	23	5	6	12
Skupaj	63	35	9	19

Veliko predlogov pri DSSS, ki so še v obdelavi, so predvsem predlogi, ki so prišli bolj ob koncu leta ali pa tisti, za katere strokovna služba še ni dobila uradnih strokovnih mnenj in zaradi tega morajo še čakati na obravnavo na strokovni komisiji in na nadaljnji postopek. Število predlogov se je povečalo od leta 1982 (44) na leto 1983 (63 predlogov).

V letu 1983 so komisije za delovna razmerja po tozdh odobrile izplačilo naslednjih denarnih posebnih nadomestil:

1. TIO

1.1 Pogačar Branko — Burgar Marjan predlog št. 6/83	12.000,00 din
1.2 Kunstelj Janko — Lapuh Janez predlog št. 15/83	8.000,00 din
skupaj	20.000,00 din

2. KOVAČNICA

2.1 Predlog št. 35/82 Bizjak-Harinski	20.000,00 din
2.2 Predlog št. 34/82 Bizjak-Lužnik (2)	30.241,20 din
2.3 Predlog št. 14/83 Veren Bela	8.000,00 din
2.4 Predlog št. 26/79 Harinski-Lužnik (2)	69.860,90 din
2.5 Predlog št. 16/83 Horvat-Lindič (2)	22.000,00 din
2.6 Predlog št. 17/83 Horvat Martin	12.000,00 din
2.7 Predlog št. 15/76 Mešiček-Bizjak-Resman-Zorman-Prtač-Arh-Veren-Knežević (2)	33.921,60 din
skupaj	193.023,70 din

3. VERIGARNA

3.1 Predlog št. 21/83 Bernard Zlatko	2.500,00 din
3.2 Predlog št. 41/82 Košir Franc	13.200,00 din
skupaj	15.700,00 din

4. VIJAKARNA

4.1 Predlog št. 3/81 Kos-Stiperski-Planinšek-Dobnikar B.-Konda (3)	42.506,00 din
4.2 Predlog št. 40/82 Kociper Štefan	4.000,00 din
4.3 Predlog št. 42/82 Dežman-Frelih	4.000,00 din
4.4 Predlog št. 43/82 Dežman-Frelih	4.000,00 din
4.5 Predlog št. 12/83 Larisi-Milosavljevič-Kokalj-Moličnik	10.000,00 din
4.6 Predlog št. 13/83 Larisi-Kos	20.000,00 din
4.7 Predlog št. 44/82 Dežman-Frelih	40.000,00 din
4.8 Predlog št. 27/83 Stiperski M.-Zupan-Podgornik	26.000,00 din
4.9 Predlog št. 30/83 Kranjc-Larisi	10.000,00 din
skupaj	160.506,00 din

5. SIDRNE VERIGE

5.1 Predlog št. 22/83 Rems-Veren-Jelenc D.	18.000,00 din
5.2 Predlog št. 33/83 Rogač-Jelenc D.	4.000,00 din
5.3 Predlog št. 35/83 Rogač-Veren-Palhartinger-Jelenc D.-Beravs B.	10.000,00 din
5.4 Predlog št. 36/83 Rogač-Dobre-Jug-Žnidar	8.000,00 din
5.5 Predlog št. 7/83 Koščak Marko	10.000,00 din
skupaj	50.000,00 din

6. VZDRŽEVANJE

6.1 Predlog št. 11/79 Miklič-Murn-Vogelnik-Štular	50.000,00 din
6.2 Predlog št. 23/83 Dragan-Jelenc D.-Knežević	2.000,00 din
6.3 Predlog št. 1/83 Vidic M. + 14 pred.	3.000,00 din
6.4 Predlog št. 26/83 Bertencelj-Frank	3.000,00 din
6.5 Predlog št. 48/83 Nežmah Anton	8.000,00 din
skupaj	66.000,00 din

7. ORODJARNA

7.1 Predlog št. 39/82 Habjan Vinko	3.000,00 din
7.2 Predlog št. 32/82 Janškovec Marjan	8.000,00 din
7.3 Predlog št. 24/83 Knežević-Kunšič	2.000,00 din
7.4 Predlog št. 28/83 Pogačnik Franc	4.000,00 din
7.5 Predlog št. 29/83 Janša J.-Kunšič-Praprotnik	6.000,00 din
7.6 Predlog št. 39/83 Selan Emil	4.000,00 din
7.7 Predlog št. 50/83 Volk Marjan	4.000,00 din
7.8 Predlog št. 51/83 Volk Marjan	6.000,00 din
skupaj	37.000,00 din

8. DSSS

8.1 Predlog št. 34/83 Rogač-Murn-Logar B.-Avdič	5.000,00 din
Vsi tozdi skupaj	550.229,70 din

V letu 1983 je bilo izplačanih 39 posebnih nadomestil, kar je za 12 manj od leta 1982. V letu 1982 je bilo toliko nagrajenih predlogov več kakor letos, ker so to leto tekale akcije za pospeševanje inovacij v TIO in v Orodjarni. Izplačanih posebnih nadomestil je skupaj 550.229,70 din, kar pomeni 21,19 % več kakor v letu 1982.

V lanskem letu so bile ob priliki praznovanja 1. maja podeljene občinske nagrade (20.000 din in diplome) za inovacijsko dejavnost. Od pet razpisanih nagrad jih je naša DO osvojila kar štiri:

1. Predlog št. 15/76, Mešiček, Bizjak, Resman, Zorman, Prtnač, Arh, Veren in Kežević
2. Predlog št. 15/82, Frelih Stane
3. Predlog št. 9/81, Harinski, Hanžič in Lužnik
4. Predlog št. 3/82, Pogorevc Hubert

Vsem nagrajencem lepe čestitke.

Važen dogodek v letošnjem letu je bila ustanovitev društva izumiteljev in avtorjev tehničnih izboljšav (DIATI), do sedaj imamo že nad 50 članov-aktivnih inovatorjev. Sedaj smo na tem, da se dogovorimo o tem, kaj bomo delali in kako. Upam, da bo delo društva uspešno in da bo pomagalo k stabilizacijskim težnjam naše DO. Na koncu bi člane kolektiva obvestil še o tem, da se pripravlja nov pravilnik z novo, bolj spodbudno tabelo za nagrajevanje inovacijskih predlogov.

Albin Lampe

PRIPIS KOMERCIALE

V četrtem trimesečju leta 1983 je služba za inovacije od delavcev komercialnega sektorja poleg predlogov št. 54—57/83 prejela še en predlog, in sicer: Snežna veriga z jeklenim montažno-držalnim obročem. V tem predlogu se poudarja, da je prispevek komercialnega sektorja v osnovni ideji za novo verigo. Prednosti predloga naj se obravnavajo skupaj s predlogom št. 53/83.

Ker iz članka »Inovacije v verigi in pregled te dejavnosti v letu 1983« to ni razvidno, smo smatrali za potrebno, da obvestimo bralce našega časopisa s to dopolnitvijo, ne glede na morebitno drugačno vrednotenje predloga.

Komercialni sektor

Pogovor uredništva

Današnji pogovor smo imeli s Francem Bregarjem, sodelavcem, ki ga pozna domala vsa Veriga, s sodelavcem, katerega »bivanje« med nami se bere kot napeta kriminalka, na meji verjetnega.

Franc, kdaj si prišel v Verigo in s kakšnim delom si pričel?

»V Verigo sem prišel oktobra leta 1960, postal sem asistent v takratni Verigarni pri obratovodji Medji. Moram reči, da je bil Medja dober obratovodja, ki je moji vihravi naravi dal mnogo dobrih napotkov za delo, ki sem jih s pridom uporabljal, ali pa sem se jih mnogokrat spomnil. V Verigarni so me vzgajali in pripravljali za naslednje delovno mesto, ki sem ga zasedel marca 1961, to je bilo mesto obratovodje novega obrata težkih verig — OTV. Tako zame kot za večino v Verigi je bilo moje imenovanje za obratovodjo presenečenje, očitno so mi bile takrat »zvezde« naklonjene.«

Kako je potekalo tvoje vodenje obrata?

»V začetku je šlo kar dobro. Moram reči, da je bila dobra vodstvena ekipa, tako da smo vse težave, ki so povezane z zagonom novega obrata, kar uspešno premagovali. Prav tako so bili tudi delavci v proizvodnji dobri, dovolj vestni, predvsem pa kritični, tako da smo s takšnimi, ki niso bili posebni ljubitelji dela, kar na hitro opravili.

Prve težave so tako obratu kot meni povzročili Izraelci, ki so napadli Egipt. Takrat je bilo sklenjeno, da mora vsak zaposleni prispevati enodnevni zaslužek za pomoč napadenim Arabcem. Vodstvo Verige je takrat sklenilo, da se dela dodatni dan na prvo — zgodovinsko prosto soboto. Sindikalni pododbori so se temu uprli, pri tem pa je bil prvi pododbor OTV. Tako je dodatni delovni dan šel po vodi, delavcem OTV pa kot posledica visoka vrednost točke, takoj naslednji mesec. Temu je sledil štrajk, ki je »pomagal« ugotoviti in odpraviti napako v izračunu točke, obenem pa odebil naše »kuverte« za več kot 8%. Ti dogodki so dejansko napovedali hudo uro za OTV, še posebej pa zame. Od takrat sem bil povprečno enkrat na

mesec v disciplinskem postopku, vendar nikdar kaznovan, »rezultat« je bil običajno 2:1 zame. Proti meni se je, ne glede na objektivnost dokazov, vedno odločil predsednik disciplinske komisije, za katerega so takrat pravili, da je bil pred mojo obravnavo vedno v »skednju« na usposabljanju.«

Kako so potekale obravnave na disciplinski komisiji?

»Običajno zelo razburljivo. Najbolj zanimiva je bila obravnavna, ko sem bil osumljen, da smo v OTV poškodovali novi varilni stroj Wafios. Sum je bil dejansko podtaknjen, kar je posebna strokovna komisija ugotovila. Obdolženi smo bili, da smo poškodovali imbus vijake na tem stroju, dejansko pa so bili na vijakih le zaščitni znaki firme. Na obravnavi razbremenilni dokazi niso veljali nič, saj je komisija dobila s »skednja« nalogo, da me to pot kaznuje. Vse dokazovanje ni nič pomagalo, kar mi je poginilo kri v glavo, zato smo s komisijo nekoliko »poplesali« po pisarni, nakar sem demonstrativno zapustil obravnavo. Pri medsebojnem dokazovanju nismo bili najbolj tihi, pred pisarno pa je čakalo še nekaj obdolžencev, ki so napeto prisluškovali »kravalu« ob in na vratih. Ko sem odprl vrata, da bi odšel iz »eksekucijske« pisarne, sta eden ali dva najbolj vneto poslušalca padla v pisarno in se tako pojavila nenapovedano pred disciplinsko komisijo.«

Kako pa so se stvari odvijale naprej?

»Ker takratni vodilni z disciplinskimi procesi niso imeli uspeha, so sklicali upravni odbor — seja je bila v največji tajnosti, ki me je jeseni leta 1968 odstranil z mesta obratovodje. Zanimivo je, da so delavci v OTV to zvedeli še prej, preden sem sam prišel z »eksekucijske« seje. Novica se je v obratu zvedela bliskovito in ko sem prišel v OTV, so me delavci obstopili in zahtevali, da ostanem obratovodja ne glede na sklep upravnega odbora. Naslednje jutro so prišli delavci vseh treh izmen, ustavili smo delo — najprej OTV, kasneje še ostali obrati, zatem pa smo upokojili direktorja.«

Takrat si bil zanesljivo junak, kajti menjava direktorja na zahtevo delavcev ni prav običajna?

»To moje junaštvo sem še nekaj časa drago plačeval, kajti po štrajku sem izgubil le enega sovražnika, veliko bolj ali manj potuhnjenih pa je v Verigi še ostalo in moram reči, da so se kar vneto trudili, da bi me diskreditirali. Podtaknili so mi krajšo 2000 kg žice in še mnogih drugih dejanj, med drugim še to, da pripravljam nov štrajk za zamenjavo direktorja Golca. Ker je postalo naporno stalno se braniti podtaknjenih obtožb, sem zaprosil za premestitev in leta 1973 sem se preselil na mirnejše delo v Investicije.«

Kako sedaj po 15-letni časovni odmaknjenosti gledaš na tedanje dogodke?

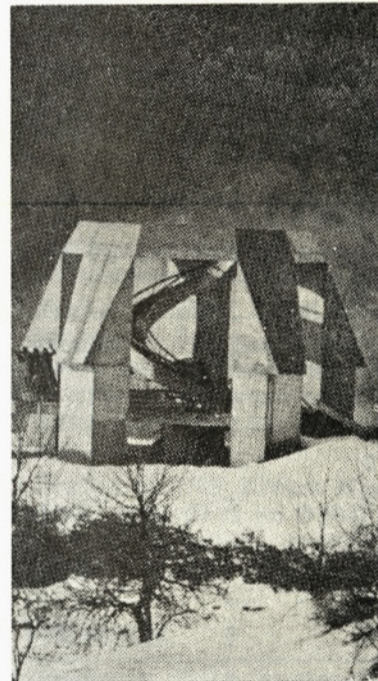
»Kljub temu, da je bilo to dokaj naporno, menim, da bi kot obratovodja v takšni situaciji, kot je bila takrat, tudi sedaj ne ravnal drugače. Čeprav

Udeležil sem se spominskega pohoda »Po poteh Cankarjevega bataljona«

Prve dni januarja v Škofji Loki in okolici ni človeka, ki ne bi v pogovoru omenil Dražgoš, majhne vasice v Selški dolini, kjer je vsako leto proslava v spomin na legendarno bitko Cankarjevega bataljona.

Dvainštirideset let je minilo, odkar je Cankarjev bataljon bojeval svojo najtežjo bitko.

Ta majhna vasica je sprejela v začetku januarja 1942 borce Cankarjevega bataljona, ki so se bili pripravljali boriti s premočnim sovražnikom. Padlo je veliko borcev, prebivalci

te vasi pa so morali plačati krvav davek za to, ker so nudili zavetje in pomoč partizanom. Sovražniki so postrelili vse moške, vas so do tal požgali. V spomin na to krvavo bitko vsako leto sprejema vas pripadnike JLA, TO, društev, ki s športnimi dosežki prispevajo k temu pomembnemu praznovanju. Praznovanja se udeležujejo tudi mnogi drugi, da s svojo prisotnostjo počastijo spomin na borbo Cankarjevega bataljona. Pohodne enote prihajajo v Dražgoše iz vseh strani: Rudna, Soteske, Čepulj, Kroke, Kranja, Škofje Loke in Pasje ravni.

Pohoda iz Pasje ravni »Po poteh Cankarjevega bataljona« sem se udeležil tudi sam. Ta pohod, najtežji in najdaljši, je pot, ki jo je prehodil Cankarjev bataljon tik pred veliko bitko in je bila zadnja pot mnogih borcev bataljona. Poznam dva preživela borca, Bička in tov. Bernika, ki sta mi veliko pripovedovala o tistem času.

so mnogi mislili in morda mislijo še sedaj, da sem imel kakšne posebne koristi od tega, moram reči, da nobenih. Vsi, ki so bili pred menoj ali kasneje z visokega položaja premeščeni na nižje plačano delo, so imeli dodatek do svoje bivše plače, jaz ga nisem dobil in bi ga tudi ne maral. Ne bi se dobro počutil, če bi imel »solzni dodatek«, ki ga je v preteklosti marsikdo dobil, če se je na pravem mestu razjokal in potarnal.«

Takšen je naš Francelj, petdesetletnik, ki je med nami

skoraj četrto stoletje. Hiter v presojanju, hiter v odločitvah, včasih premalo spreten v diplomaciji in taktu, toda odkrit in v bistvu nepristranski. Takšni pa so vedno šli in bodo vedno šli na živce določenim ljudem, ki se z odkritostjo pač ne morejo pohvaliti. In naš Franc ima takšnih »prijateljev« še vedno nekaj v Verigi, nekaj pa med upokojenci. Toda najmanj toliko, kolikor gredo ti »prijatelji« na živce Francu, gre Franc s svojo odkritostjo, čeprav včasih manj premišljeno, na živce njim. F. Č.

Pričetek pohoda je bil že v soboto ponoči ob 23. uri. Zbornostno mesto je bilo pri kmetu Koširju na Pasji ravni. Prišli so udeleženci iz sosednjih vasi, predstavniki planinskih društev iz vse Slovenije, Zagreba in Beograda. Že do samega zbornega mesta je bilo 2 uri hoje.

Sam sem se odpravil proti zbornemu mestu zjutraj, obiskal sem precej kmetov, ki se še dobro spominjajo tistih dni, ko so se borci zadrževali pri njih. Izvedel sem marsikaj zanimivega. Ko sem prispel do zbornega mesta, je bilo zelo živahno. Ker so bili predstavniki teritorialne obrambe v vojaških uniformah, se je zdelo, kot bi se pripravljali pravi partizanski pohod. Vse je vrelo, vsi so se pogovarjali o poti, ali jo bodo zdržali, o obleki, obutvi, če je res topla in nepremočljiva, o hrani, ki jo morajo imeti s seboj za dva dni, seveda pa se nihče ni branil tudi šilca žganja »za korajžo in proti mrazu«.

Prišel je čas odhoda. Vodja pohoda nam je na kratko opisal pomen tega spominskega pohoda. Povedal nam je, kje vse je takrat hodil Cankarjev bataljon in da bomo mi krenili po isti poti vse do Dražgoš. Vsi smo ga zavzeto poslušali, skušali smo se vživeti v čas, ko so borci čakali na začetek te dolge poti, toda preveč smo se zavedali, da je naša pot, čeprav dolga in utrudljiva, mnogo lažja od tiste, saj bomo to pot prehodili v svobodi, miru, ne bo se nam treba bati sovražnika, ki bi prežal na nas, in če bomo utrujeni, se bomo lahko brezskrbno odpočili.

Iz tega razmišljanja nas je zdramil klic: »Zbor, odhajamo!« Zvrstili smo se v kolono. Na čelu je šel zastavonoša. Nosil je zastavo planinskega društva, ki je tudi organiziralo ta pohod. Nekaj časa smo hodili v tišini. Vsak zase je razmišljal o poti, ki ga čaka, pa o poti borca, ki je pred 42 leti hodil zadnjič to pot, prav tako v snegu in mrazu. Pa vendar si ta borec ni pripravljaval obleke, v kateri mu mraz ne bo mogel do živca, in ne čevljev, v katerih bo noga ostala suha, ne hrane, da ne bo lačen. Ta borec je mislil na to, da bo prišel živ do cilja, da ga potem čaka težka borba in ni vedel, če ne bo ta tudi njegova zadnja pot.

To in še mnogo drugega se je gotovo motalo v naših mi-

slih, ko smo tiho stopali po poti navzdol, da se je slišalo samo škripanje snega. Dobro se še nismo ogreli, ko smo prišli v vas Zminec, kjer smo se začeli vzpenjati proti vasi Breznica, kjer nas je v lovski koči čakal topel čaj. To je spremenilo tudi vzdušje v koloni. Postalni smo glasnejši, zaslišal se je smeh in začeli smo peti partizanske pesmi. Obrazi so postali vedri kljub potnim kapljicam, ki so se zableščale na čelu, saj se je pot kar strmo dvigala. Ko smo prišli v lovsko kočjo, je bilo čaja za vse dovolj, samo žal je tako majhna, da smo morali počivati in piti kar zunaj. Pa saj nas je bilo okrog 170 in bi morala biti za vse cela dvorana. Ko smo se odpočili, napili čaja in se preoblekli, smo se odpravili na pot naprej proti Dražgošam.

Spet smo hodili v koloni. Ker je bilo jutro mrzlo, smo pospešili korake, da nas ni zeblo. Ko smo prišli do vasi Tomaž, nam je bilo že precej vroče. Potem smo se začeli spuščati proti vasi Praprotno. Pot je bila težka, ker je bila zelo strma. Pošteno so nas bolele noge, ko smo prišli v dolino.

Šli smo mimo spomenika, postavljenega v čast partizanu Tomu, poljskemu borcu, ki je padel na tem kraju. Pot se je spet začela strmo dvigati. Toda kljub naporni poti smo bili vsi dobro razpoloženi. Krožile so domisljice in žale, tako da smeha ni manjkalo. Po več urah hoje smo se ustavili pri nekem kozolcu, počivali in pomalicali. Hrana nam je zelo teknila in tudi požirek »domačega« je marsikomu dobro del. Vodja pohoda nam je povedal, da bomo hodili še dve uri in kje vse se bomo ustavili in kdaj bomo prispeli k dražgoškemu spomeniku. Z novimi močmi smo se zagrizli v strmino. Čim bolj smo se bližali Dražgošam, tembolj smo bili ponosni nase, saj smo vedeli, da nas napor, noč in mraz niso premagali in da bomo zdržali do cilja.

V Dražgoše smo prišli ob 11.30. Tam je res vsak dobil značko in žig v knjižico. Ko se je pričela proslava, smo v koloni odkorakali k veličastnemu spomeniku. Bili smo ponosni, da smo šli po poteh Cankarjevega bataljona. Videli smo, da so prestali nadčloveške napore v mnogo slabših razmerah kot mi.

Lojze Kovič

Poslovili smo se od Marije Špendalove

Smrt je spet iztrgala iz sredine naših upokoencev še eno življenje. Od nje smo se poslovili na pokopališču v Lescah in jo spremili v Kamno gorico v soboto, 24. decembra 1983.

Gospodična Špendalova je bila prva generacija naših sodelavcev. Rodila se je v Kamni gorici v žebeljarski družini. V Verigi se je zaposlila 23. 9. 1922. To leto je zapisano v kroniki razvoja naše delovne organizacije kot leto pričetka obratovanja Tovarne verig, saj smo v letu 1982 praznovali 60-letnico obstoja. S preselitvijo strojev za izdelavo ročno kovanih, elektrovarjenih in patent verig iz Tovarne verig v Beli peči v Italiji se je preselilo tudi nekaj strokovnega osebja. Med njimi je bila tudi Marija Špendal. V novoustanovljeni tovarni je opravljala naloge glavnega knjigovodja vse do prvih let po drugi svetovni vojni. Po reorganizaciji knjigovodstva je ostala kot strokovna sodelavka v finančno-računovodskem sektorju vse do upokojitve.

V času obnove domovine je prispevala velik delež kot pedagog pri usposabljanju administrativnega kadra, ki takrat ni imel kvalifikacij za svoja delovna mesta.

Njeno delo je bilo povezano z zgodovino naše delovne organizacije. Spremljala je razvoj od časov kapitalizma do delavskega samoupravljanja. Plemenitost je bila dokaz njenega velikega dela in uspeha. Prijela je za vsako delo, pomagala je sodelavcem in vestno in natančno izpolnjevala zaupane naloge. Prejela je priznanje delovne organizacije za svoje dolgoletno delo. V njenih učencih se je rojevala zavest, da prenaša sleherni izmed njih v naš boljši jutri njene ideje in njeno delo.

Od Marije Špendalove smo se poslovili z globokim spoštovanjem in hvaležnostjo. Nit njenega dela je vtkana v naše skupno delo, njen lik pa bo ostal v našem spominu.

Finančni sektor

OGLED LUTKOVNE IGRICE V LJUBLJANI

Komisija za kulturo ima vsako leto v programu dela tudi ogled opere, gledališča ali koncerta. V novembru smo se odločili za ogled lutkovne igrice »Jurček in trije razbojniki« v Cankarjevem domu v Ljubljani, v režiji Jelene Sitar in Igorja Cvetka.

To je zgodba o partizanih, sovražniku, dečku Jurčku in o trmasti muli. Na koncu nas je pozdravil čarodej s svojimi čarovnijami, vsak otrok pa je dobil še plakat, na katerem je narisana čarovniški klobuk z golobom v sredini.

Prijavilo se je kar 160 staršev z otroki, tako da smo napolnili tri avtobuse. Ker se je že bližal dedek Mraz, smo vsakemu otroku v ta namen podarili zavitek čokoladnih tortic. Ogled take prireditve z otroki je bil pri nas izveden prvič. Do sedaj so se raznih prireditev udeležili le člani.

Upamo, da so bili zadovoljni vsi, starši in malčki in če bo dovolj denarnih sredstev, to ne bo zadnja prireditev.

Olga Mlakar

ZAHVALE

Ob boleči izgubi dragega moža Janeza REŠKA se najlepše zahvaljujem sostanovalcem in sosedom za vsestransko pomoč, podarjeni venec, cvetje in izrečena sožalja.

Iskrena hvala sindikatu Verige za denarno pomoč, godbi na pihala in zvezi borcev, tov. Vodišku in Urbanu Legatu pa za poslovlilne besede.

Vsem, ki ste ga spremili na njegovi zadnji poti, še enkrat iskrena hvala.

žalujoča žena Micka

Ob boleči izgubi drage mame se najlepše zahvaljujem DSSS DO Veriga, še posebno ožjim sodelavcem, za izrečena sožalja in podarjeni denar.

Stanislav Brudar z družino

Ob boleči izgubi mojega očeta Viktorja ŽVEGLJA se iskreno zahvaljujem sodelavcem SPIK in DO Veriga za izrečena sožalja in podarjeni venec. Posebna hvala sodelavcem za spremstvo na njegovi zadnji poti.

sin Vlado z družino

Kadrovske vesti

NOVOSPREJETI DELAVCI:

tozd Kovačnica:
Ikač Milan
tozd Sidrne verige:
Njegovan Milan, Đukanović Sretko, Behaderović Zijad
tozd Verigarna:
Pintar Dragica, Grobin Marija, Humar Sonja, Jakopič Sandi, Starič Veronika
tozd Vijakarna:
Ažman Bojana
tozd Orodjarna:
Meršol Jože
tozd TIO:
Oštir Franc

Tehnični sektor:

Medja Jakob

PRENEHALI Z DELOM:

tozd Vijakarna:
Sodja Andrej, Šubic Terezija
tozd TIO:
Jug Ludvik
tozd Sidrne verige:
Urgl Franc
EOS:
Zornik Marija

RODILI SO SE:

Avdić Saidu iz tozda Vzdrževanje sin Admir

Pušnik Dušanu iz Tehničnega sektorja sin Uroš

PRIŠLI IZ JLA:

tozd Verigarna:
Kosi Vlado

kadrovska služba

ZIMSKE IGRE UPOKOJENCEV

Upokojenci Slovenije bomo imeli tudi v zimskem času republiško srečanje. V organizaciji Zveze društev upokoencev Radovljica bodo izvedene prve zimske igre v veleslalomu in smučarskih tekah, in sicer 25. 2. 1984 na smučiških smučarskega centra Kobla v Bohinju.

Prireditelj tekmovanja je Zveza društev upokoencev Slovenije in pokrovitelj skupščina občine Radovljica. Na igre so vabljeni kot gostje upokojenci SR Hrvatske, Avstrije in Italije, ti pa bodo tekmovali izven konkurence. Tekmovanja se lahko udeležijo vsi upokojenci in upokojenke, redni, družinski in invalidni. Vsi zainteresirani bodo pravočasno dobili pri matičnih DU popolnejše informacije o prevozih, prehrani itd. Po 15. januarju 1984 prejmejo še bilten prireditve in pravila tekmovanja.

Prireditelj in organizator vabita vse upokojence-rekreativce in veterane, da se množično udeležijo tekmovanja.

Miro Kavčič

Vozniki, ste pripravljeni na led, sneg, meglo?

Sneg. Beseda, ki pomeni sproščeno zimsko rekreacijo na zasneženih pobočjih, povzroča pa tudi obilo skrbi vsem udeležencem v prometu.

Sneg, čigar sopotnika sta led in megla, povzroča voznikom nevšečnosti, ki jim marsikdaj niso kos, posebno, če niso pravočasno poskrbeli za svojo in tujo varnost.

Kaj govorijo cestno prometni predpisi o opremi osebnega avtomobila in voznji z njim v zimskem času?

— Vsako motorno vozilo mora imeti med vožnjo v pogojih zmanjšane vidljivosti, kamor štejemo tudi meglo, sneženje ali dež, prižgane zasenčene luči.

— Za vožnjo v zimskih pogojih mora imeti avtomobil brezhibne otiralke vetrobranskega stekla, napravo za pranje vetrobranskega stekla in prezračevalne naprave, ki onemogočajo zarositev stekel.

— Avtomobil mora imeti vsaj na pogonskih kolesih gume z zimskim profilom, sicer pa gume s ceoletnim profilom na vseh kolesih, ter obvezno snežne verige.

Priporočljivo je, da ima vsak voznik s seboj tudi strgalo za led, metlico, manjšo lopato in po možnosti tudi nekaj peska. S temi pripomočki bo lahko očistil avtomobil sne-

ga in ledu in si pomagal na cesti.

Voznik bo pred vožnjo očistil vsa stekla in luči umazanije, ledu in snega, ki bi ga med vožnjo lahko motil in ogrožal voznika za seboj, če bi zaplate snega letele z avtomobila, preveril bo vse luči na avtomobilu in šele nato odpeljal.

Vožnjo bo vselej prilagodil stanju na cesti, povečal varnostno razdaljo, prižgal luči in vozil skrajno previdno, kajti nikoli se ne ve, kje ga čaka na cesti led, megla ali sneg, kljub temu, da je cesta na pogled suha. Najnevarnejša mesta so na mostovih, v tunelih, usekih ali ob gozdu, kjer sonce podnevi ne odtali močne zmrzali.

Za vožnjo po ledu ali snegu si velja zapomniti, da niso dovoljene nikakršne nagle kretanje, posebej to velja za speljevanje, pospeševanje, zaviranje ali zavijanje, kjer lahko kolesa kaj hitro zdrsejo. Najpametnejše je, da na zasneženi cesti pozabimo na zavore. Pospešujemo počasi, zaviramo pa z motorjem, tako da postopoma pretikamo hitrosti navzdol. Če avtomobil po snegu ali ledu zdrsne, tedaj moramo izklopiti pogon, z volanom pa skušamo ujeti avtomobil. Zaviranje ali pospeševanje v taki situaciji nas bo pripeljalo do najbližjega jarka.

ZAHVALE

Najlepše se zahvaljujem DSSS, posebej pa skupini SKK, za darilo ob moji 50-letnici.

Jože Sovič

Najlepše se zahvaljujem sindikatu Vijakarne, ki me je finančno podprl in za razumevanje moje bolezn. Obenem želim vsem sodelavcem srečno, uspešno in zdravo novo leto.

Ani Dolenšek

Osnovni organizaciji zveze sindikata Sidrne verige se iskreno zahvaljujem za darilo in priznanje ob moji predčasni upokojitvi.

Obenem želim mnogo uspehov v novem letu 1984.

Štefan Novak

Vsem sodelavkam in sodelavcem iz Vijakarne se najlepše zahvaljujem za dobre želje in lepo darilo ob moji 50-letnici.

Štefka Stopar

Ob odhodu v pokoj se najlepše zahvaljujem vsem sodelavkam in sodelavcem skladišča orodja za spominsko darilo.

Nadalje se zahvaljujem delavcem Vijakarne, vodstvu tozda, sindikalni organizaciji, vsem, ki so prispevali za praktična darila in vse, kar sem prejela ob odhodu in mi bo ostalo v trajnem spominu.

Vsem želim še nadalje veliko uspehov in osebne sreče.

Rezka Šubic

P. J.	JANUAR	OZEBEK ANDREJ	SOBELAVKA IZ PROJEKTIVE	—	SPRINEK SNEGA	RIHKA 5	PERUNIKA	PTIČ, KI NE LETI	HRVATSKO LETOVIŠČE	KAZALNI ZAIHEK	KRAJ V SLOVENSkih GORICAH	KELVIN
DEL ČLOVEŠKEGA TELES												
TUJE M. JINE												LOPA
KISIK		TOVARNA V OSJEKU								KRAVJI GLAS		
		DEL KOLOVRATA								WUKLEINSKA KISLINA		
FEBRUAR						ES				ČEBELJI SAHEC		
						POLTI				ER		
PREBIVALKA IRISKE					ARABSKI KONJ		REKA PRI KOČEVJU					
					LETALIŠČE		KRAJ V FRANCJI					
KIKALNICA			SLOVENSKI PISATELJ (JANEZ) DOLOGOREPA PAPIGA						PRITRILNICA		IZMIŠLJENE DRUŽBE NE RAZMERE	GRŠKI PASTIRSKI BOG
					SINGULAR							
ŠPANSKA TEROR. ORGANIZACIJA					PREDPONA V TUKAH						WABA	
											ČLOVEK BREZ LAS	
NAŠ NAJBOLJŠI TELOVADEC						KRAVICA				EPICANSKI BOG		
						REKA V VEMČIJI				DRUGA KOŠNJA		
							SINI ZEUSA IN LETE					
							POLHER					
ZELENJAVA					DARILO							NE (narečno)
					KLICA							
TRETJI TON		GLAVNO MESTO SAJE				TAVČAR JOŽE		SOVJETSKI MOGOMETLI V BATAK				
		PRIPOVEDNA PESNITEV						ŠESTI TON				
AV. OZNI CELJA										DEL DREVEŠA		
SUVI ZA BOMBE			ŽILA ODVOBNICA							18. ČRKA		
			AMPER									
						JOB		RAČJI SAHEC				

Izžrebani reševalci križanke iz prejšnje številke:

- prva nagrada — Polajnar Darko, Orodjarna
- druga nagrada — Derlink Bronka, komercialni sektor — Finžgar Mojca, splošni sektor
- tretja nagrada — Kolman Ana, EOS — Vidic Boža, Orodjarna

Bolivija '83

La Paz, najvišje glavno mesto na svetu, je nastalo leta 1548 na razvalinah starega indijanskega mesta. Leži na pobočju ogromne kotline v naročju Andov na višini 3.300 do 4.100 m. Ima panoramo, s kakršno se lahko pohvali le malo mest na svetu, saj se na njegovem vzhodnem robu razprostirajo mogočni grebeni Cordilliere Real.

Mesto prereže na dva dela avenija 16. julija, ki je nekakšno srce tega mesta. Tu so sedeži velikih multinacionalnih družb, letalskih družb, lepe trgovine in hoteli ter restavracije. Spomenike srečujemo na vsakem koraku. Postavljajo jih svojim nacionalnim junakom,

tujim državnikom, znanstvenikom in celo prešuštnicam.

Arhitektura mesta je pokvarjena in nedodelana, saj mesto nima izdelanega svojega sloga. Tu se mešajo sodobne cerkve v gotskem slogu, stare baročne katedrale, visoke stolpnice in razkošne španske palače.

Največji problem La Paza je, kako nahraniti 1.700.000 ljudi, saj zaradi ostrega celinskega podnebja in višine hrane ni mogoče pridelati. Vse je potrebno pripeljati iz nižjih krajev. Na srečo ima vsaj vode dovolj.

Tri dni nabiramo novih moči in nabavljamo nove zaloge hrane za naš naslednji skok v

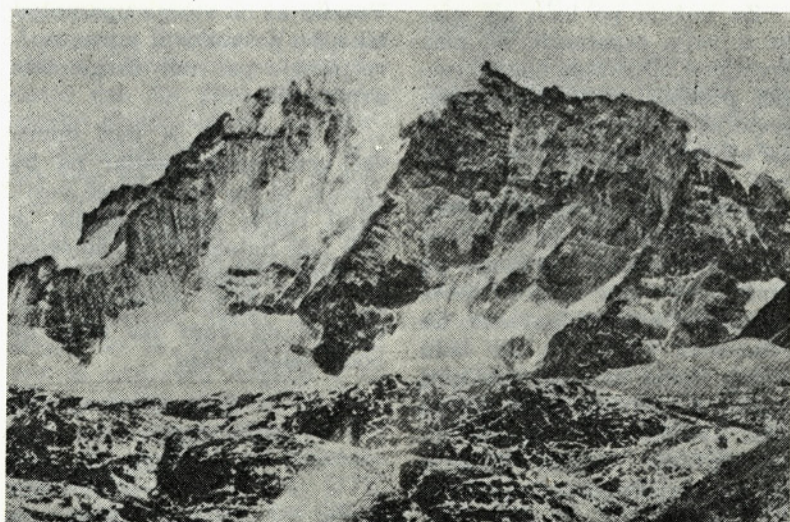
hribe. 21. junija v sončnem jutru zaluščamo La Paz z najetiim džipom in voznikom. Namenjeni smo v dolino San Francisco, ki je izhodišče za naskok na najvišji vrh Cordilliere Real, 6.427 m visoko Ancohumo.

Uživamo v vožnji po lepi asfaltni cesti, ki pa se na žalost kmalu konča, proti zadnjemu večjemu kraju na naši poti Achacachiju. Na levi nas spremlja lepa modra Titicaca, na desni pa že od La Paza sem veriga belih vrhov. V Achacachiju, kjer se morajo vsi vozniki javiti na policijski kontroli, se pozanimamo za pot. Tu se konča cesta, naprej je samo še kolovoz.

Vozimo po strugi skoraj osušene reke in le tu in tam se vidijo kolesnine predhodnih vozil. Včasih nas premetava, da se komaj obdržimo na sedežih, zdaj spet skočimo iz avtomobila, da s poti očistimo večje kamenje, pa spet komaj prevozimo jarek z vodo. Slednjič se ustavimo za vaškim zidom in od gneče domačinov zvemo, da smo zašli.

Strmo se vzpenja naš kolovoz, ropot motorja plaši črede živine, indijanski pastirji nas gledajo postrani. Tik pod sedlom, kjer se pot prevesi na drugo stran, voznik ustavi, saj moramo ohladiti motor, ki ga je strmina kar dobro segrela. Pozno popolne je pod nami romantična dolinica San Francisco, sredi katere se blešči zeleno jezero. Sem se stekajo vode mogočnih ledenikov še bolj mogočnih vrhov Ancohume, Haukanie, Casirijev in Calzade. Po zamočvirjeni pampi okoli jezera pa se pasejo črede lam, goveda, ovac in konj.

Cesta se konča kar sredi strmega pobočja. Voznik spetno obrne svoje vozilo, pomahamo si v slovo in poskakujemo

Program kina Radovljica

OD 2. 2. DO 7. 3. 1984

DOLINA SMRTI
ameriški barvni akcijski film
2., 5. in 7. 2. ob 20. uri

SEDEM GLADIATORJEV
ital. špan. franc. barvni
zgodovinski film
3. 2. ob 20. uri, 5. 2. ob 16. uri

SESTAVLJEN PROGRAM
RISANIH FILMOV
barvni risani film
3. 2. ob 18. uri
zimsko počitniški program

APOKALIPSA JUTRI
ameriški barvni film
4. 2. ob 18. uri, 6. 2. ob 20. uri

NORO POSLANSTVO
ameriški barvni film
4. in 8. 2. ob 20. uri,
5. 2. ob 18. uri

PIRATI AVTOCESTE
amer. nemški barvni akcijski
film
9. in 14. 2. ob 20. uri,
12. 2. ob 16. uri

SREČA NA VRVICI
slovenski barvni film
10. 2. ob 18. uri
zimsko počitniški program

GOSPOD BOCKERER
avstrijsko nemški barvni film
10. in 13. 2. ob 20. uri

ČRNI SIN
ameriški barvni zabavni film
11. 2. ob 18. uri,
12. 2. ob 20. uri

KLIENTI MADAM CLOD
francosko ameriški barvni film
11. in 15. 2. ob 20. uri,
12. 2. ob 18. uri

GADJE NA DOPUSTU
francoski barvni zabavni film
16. in 21. 2. ob 20. uri,
19. 2. ob 18. uri

ZVEZDICA ZASPANKA
slovenski barvni lutkovni film
17. 2. ob 18. uri
zimsko počitniški program

izgine za ovinkom. Ostanemo sami s svojo ropotijo in kaj hitro se moramo podvizati, da nas pri postavljanju šotorov ne prehitijo noč.

Dopoldne naslednjega dne se odpravimo našemu cilju nasproti. 2000 višinskih metrov nas čaka preko strmega lede-

CABO BLACO
ameriški barvni pustolovski
film
17. in 22. 2. ob 20. uri,
19. 2. ob 16. uri

MOJ OČKA ZA DOLOČEN ČAS
jugoslovanski barvni zabavni
film
18. 2. ob 18. uri,
19. 2. ob 20. uri

ČRNI PESEK
švicarsko španski barvni
erotični film
18. in 20. 2. ob 20. uri

ZADNJA POZEJDONOVA
AVANTURA
ameriški barvni film
23. 2. ob 20. uri,
26. 2. ob 18. uri

ČIČA MIČA IN NARISANA
ZGODBA
barvni risani film
24. 2. ob 18. uri
zimsko počitniški program

ZGODNJA ZRELOST
zahodnonemški barvni film
24. in 27. 2. ob 20. uri

LJUBEZENSKI PARI
ameriški barvni zabavni film
25. 2. ob 18. uri,
26. in 28. 2. ob 20. uri

LJUDOŽERCI AMAZONE
ital. amer. barvni pustolovski
film
25. in 29. 2. ob 20. uri,
26. 2. ob 16. uri

FLASH GORDON
angleški barvni pustolovski
film
1. 3. ob 20. uri, 2. 3. ob 18. uri,
4. 3. ob 16. uri

VELIKA PUSTOLOVŠČINA
ameriški barvni film
2. in 16. 3. ob 20. uri,
4. 3. ob 18. uri

ABSURD
ameriški barvni film
3. 3. ob 18. uri, 4. 3. ob 20. uri

ČAS PRVE LJUBEZNI
francoski barvni film
3., 5. in 7. 3. ob 20. uri

(Nadaljevanje sledi)

VERIGA je glasilo delovne organizacije Slovenske železnic — Veriga Lesce, n. sol. o. Izhaja enkrat mesečno. Ureja ga uredniški odbor: Pavel Bizjak, Marjan Stiperski, Ivanka Korošec, Polona Lukan, Ivanka Sodja. Odgovorna urednica sta Franc Čop in Miloš Janša. Glasilo je po 7. točki 36. člena Zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu in mnenju republiškega komiteja za informiranje prosto plačila prometnega davka. — Tiska Tiskarna Ljubljana.